

Ansøgning til Vesterbro Lokaludvalg

Dato 1.12.2012

Projektets titel: Ottilias have

Kort Resume af projektet:

Ottilias have er en 'fælleshave' (community garden), som forener brugerdrevet fødevarerproduktion med en midlertidig og æstetisk anvendelse af et inaktivt byrum i Carlsberg Byen (området omkring Ottilias Plads).

Haven vil på sigt bestå af en række elementer så som blomster- og grøntsagsdyrkning, en lund bestående af unge mobile træer som senere skal plantes ud i Carlsberg Byen, et akvaponisk væksthuse til helårlig produktion af fisk og afgrøder samt en mindre bi-gård.

Ottilias have

- *formidler viden til en række forskellige brugergrupper (skoler, børneinstitutioner, studerende, professionelle og amatørgrupper) om bæredygtig fødevarerproduktion*
- *giver havens lokalt sammensatte brugergruppe mulighed for at producere høj kvalitets-afgrøder*

Når haven er etableret vil den være brugerdrevet, og driften finansieres af medlemskaber samt indtægter fra fisk og grønt. Eksempler fra udlandet har vist, at en beskeden form for brugerbetaling er et vigtigt element i forhold til at skabe og fastholde ejerskab. Igennem sit medlemskab får man sit eget "stykke land" på ca. 1,5 kvadratmeter.

Ottilias have organiseres af foreningen Akvaponisk Selskab og er samtidig en del af et treårigt ph.d.-projekt om 'community gardening' og urbant landbrug på Skov og Landskab under Københavns Universitet varetaget af Kristian Skaarup.

Arrangør

Akvaponisk Selskab
Istedgade 45, 2.th
1650 København V
www.akvaponiskselskab.dk
info@akvaponiskselskab.dk

Kontaktperson

Erik Wulf-Steen
Istedgade 45, 2. th
1650 København V
+45 2750 6481
eriksteen@gmail.com

Samarbejdspartnere:

Akvaponisk Selskab, (att. Erik Wulf-Steen)
Carlsberg Byen, (att. Louise Seibæk)
Skov og Landskab, KU (att. Kristian Skaarup)

Ansøgt beløb:

60.500 DKR

Der er søgt etableringsstøtte hos Friluftsrådet til havens fysiske komponenter i oktober 2012. Der forventes svar februar/marts 2013.

Målgruppe:

Haven vil, når den står i fuldt flor have en række forskellige brugergrupper tilknyttet. For at "løbe" projektet i gang forsøger vi at komme i dialog med den "almindelige vesterbroer". Det er både de unge studerende, børnefamilien og måske den lidt ældre garde som har boet her i mange år.

Formål:

Fælles om naturens ressourcer

Community gardens, urban farming, bylandbrug, taghaver er alle et barn af den samme tid. Den hastige opblomstring af urbane dyrkningsprojekter er en naturlig følge af de voksende byer og tilflytning fra landet gennem de sidste 50 år:

Faktisk er alle de ord vi efterhånden alle kender og bruger i flæng, definitioner på noget der ligner; men som ikke altid refererer til den samme metode. Definitionen Urban Farming, kendetegnes f.eks. ved at være et gartneri i byen og ikke så meget et fællesskabsorienteret projekt, her er fokus miljømæssig bæredygtighed og også fra initiativtager økonomisk bæredygtighed. Tanken om at dyrke tæt på forbruger; at spare transportomkostninger samt at følge planten fra jord til bord (uden pesticider) er vigtig.

Community gardening derimod handler således om bæredygtighed i dens originale form med, miljømæssige, sociale, økonomiske og sunde hensyn, men set fra et by omdannelses perspektiv skal der streg under sociale og sundhedsmæssige hensyn som det vigtigste.

De urbane parkanlæg vi har som danner rammen om vores historie, kulturbegivenheder; sociale aktiviteter osv. har bestemt en berettigelse og vigtighed for vores velvære i byen, men nye tanker inden for grønne anlæg er en nødvendighed og community gardening synes at kunne bidrage positivt til sociale, kulturelle- og sundhedsmæssige hensyn.

Community Gardening i Ottilias have

Vision

- Fællesskab om dyrkning og bæredygtige oplevelser med naturen
- Formidling om bæredygtighed og naturens økosystemer
- At bygge et drivhus med minimal eller ingen belastning på miljøet: energi- og vand besparende, genanvendelse af grønt affald
- Skabe et velfungerende aquaponics system
- Forsyne medlemmerne med høj kvalitetsafgrøder og fisk samt at lede overskydende produktion ud i det lokale marked.

Carlsberg Byen udvikles i tempi, hvilket vil sige at man til at begynde med bygger i afsnit "20", "17", og "8" så der ikke bygges andre steder imens. Dette giver mulighed for at haven kan blive liggende flere år samme sted men før eller siden byggeriet og støjen nærme sig. Derfor har vi sammen med Carlsberg Byen fokuseret på, at gøre Ottilias grønne have mobil. Kan man så lave en community have mobil? Det korte svar er ja. Det kan godt lade sig gøre at skabe en have bestående af elementer der er flytbare.

Problemet med midlertidige projekter er at de er bygget af de samme billige materialer og efter kort tid ligner det noget rod (Citat: Stadsarkitekt Tina Saaby, SEEDS konference september 2012).

Ældes med ynde ...

På internettet findes der endeløse af alternative forslag til at gøre noget så bastant som en have mobil, men i denne udgave ønskes der at forsøge at lave en større skala af mobil have som også indeholder en æstetisk linje af kvalitet.

En kommune har typisk en overordnet og professionelt udført plan for hvordan udseendet af byen skal være og den er planlagt ned til mindste detalje. Vi ønsker derfor fra start, at Ottilias grønne have vil opfylde designmæssige/æstetiske retningslinjer fra f.eks. Carlsberg Byen, kommunen og Skov og Landskab.

En mobil community garden kan være med til at bakke op om bydelens fremtidige grønne udtryk ved at fungere som et laboratorium for planter og træer som senere vil kunne etableres fast i bydelen blandt dens nye huse og anlæg. På den måde undgår bydelen at fremstå gold og livløs i en årelang periode indtil nyanlagte grønne features er vokset til efter at huse står færdige og lastbiler og byggekraner igen har forladt området. Samtidig skal det skabe forankring til området blandt fremtidige og nutidige aktører at være med til at udvælge og pleje områdets fremtidige beplantning. Både symbolsk og praktisk er det at plante et træ noget der forbinder menneske og sted til hinanden på en stærk måde. Med mobilitet kan Carlsbergs community garden altså eksistere i bydelen i de 15-20 år det tager at omdanne bydelen. Måske kan haven endda blive så stor en del af Carlsberg Byens nye identitet at den bliver et permanent tiltag.

En lund af mobile træer

Et træ plantet af en prominent gæst til en åbning af en park eller et nyt område er ikke en sjældenhed og ofte har Hans Kongelige Højhed Kronprins Frederik måttet have spaden i hånden for, at kaste glans over et fint projekt.

Carlsberg Byen er også et storstilet og prestigefyldt projekt, som i første omgang går ud på, at skabe opmærksomhed og ejerskab gennem f.eks. midlertidighed. Denne midlertidige ejerskabsfølelse behøver ikke at have en ende. Hvorfor ikke lade lokale borgere plante og passe de træer midlertidigt, der skal stå i Carlsberg byen i fremtiden?

Midlertidighed inden for den grønne sektor giver visse udfordringer og når et træ først har slået rod, flytter man det ikke bare. Det er der dog mulighed for nu gennem et samarbejde med Birkholm Planteskole.

Visionen er at overtage træerne til Carlsberg Byen fra planteskolen og bruge dem i Ottilia Haven indtil de er parat til at blive placeret i deres oprindeligt tiltænkte plantebed på en gade eller i et nyt byrum.

Formålet vil være dels at skabe sociale kontakter som et "liv før byen" gennem aktiviteter i haven og dels, på sigt, at anvende planter, når bydelen skal genetableres efter sin omfattende byggeproces. En byggeproces kan nemlig være utroligt belastende for et kommende

hverdagsliv samt for bydelens fysiske grønne udtryk og identitet og typisk tager det årevis før dette "lag" af byen manifesterer sig. Men ved at foregribe begivenhedernes gang og støtte op om flora og fauna i Carlsberg Byen, kan dette scenarie forhåbentlig ændres til at blive en grøn, frodig bydel med masser af menneskelig forankring igennem beplantningens udtryk.

Det at bydelen vil kunne producere grønt til sin egen genetablering efter byggeriet vil gøre den hurtigt meget levende og frodig i sit udtryk, men også gøre at folk som anvender fælleshaven vil kunne have en direkte medbestemmelse på bydelens fremtidige vegetative udtryk, selvfølgelig med vejledning fra plantekyndige professionelle.

Hypotesen er, at det at plante et træ, markerer en samhørighed mellem mennesket som planter og det sted hvor træet plantes. Desuden at dette vil føre til en hurtig reetablering af bydelen som et frodigt habitat, hvilket er vigtigt så ikke bydelen står gold når byggehegnene tages ned

Derfor vil planter og små træer kun være midlertidigt på besøg i Ottilia Haven men får et permanent liv på sigt i fremtidens frodige bydel.

Det summer af liv

Vi vil opsætte bistader i Otilias have. Vi tror på, at biernæ har en kæmpe social og nyttig effekt for mennesker og natur i byen. Vi tror på, at bierne er en vidunderlig måde at bringe naturen tæt på mennesket i byen.

Bierne er spændende for havens brugere og besøgende, men deres primære funktion vil være at bestøve alle vores blomster, træer og afgrøder så alle kan formere sig optimalt. Nogle afgrøder kan ikke eksistere uden biernes bestøvning.

Bien er presset ude i landområderne som følge af monokulturel dyrkning samt brug af pesticider og andre kemikalier i landbruget. Man taler om Colony Collapse Disorder, hvor bierne ikke bare dør, de forsvinder. Bien har bedre vilkår i byerne, da flere og flere biavlere kommer til hver dag, og som en naturlig følge af at man ikke sprøjter private haver, offentlige parker og grønne arealer.

Vi har en biavl i styregruppen for Otilias have og vil undervise i biavl og opfordre og opmuntre vores brugere og besøgende til selv at blive ansvarlige urbane biavlere, der tager et medansvar i at beskytte bien og biens miljø i byen. Dette til fordel for bier, mennesker og byens haver og parker - kort sagt mere natur i byen.

Bierne hjælper os urbane mennesker til at se anderledes på byen omkring os. Byen behøver ikke at være en forurenende betonjungle fyldt med larmende køretøjer; vi kan eksistere side om side med dyrene, insekterne, afgrøderne, træerne etc.

Bier er små levende væsner, der viser os nogle processer og kredsløb, der kører i naturen, og vi finder ud af, at bien har en kæmpe værdi for os mennesker. Bierne synliggør en by, hvor man spiser af

Bierne vil producere honning, som man som medlem af Otilias have kan købe til fordelagtige priser. Derudover vil honningen støtte op om den voksende lokale honningindustri og dermed støtte vores ambition om en mere ren og bæredygtig by.

Fisk og grønt

I forbindelse med research til Otilia have har vi kigget på etablerede community gardens i både ind- og udland. Fælles for de haver der er placeret i Danmark er, at dyrkningssæsonen er begrænset til sommerhalvåret.

For at stimulere og fastholde momentum i Otilia Haven i vinterhalvåret er vi kommet frem til en løsning, hvor der skabes et dyrkningsmiljø under glas og som samtidig er baseret på aquaponics. Her vil medlemmerne af projektet kunne producere fisk og grøntsager året rundt.

Aquaponics eller på dansk *akvaponi* er en kombination af fisk og planteproduktion i et lukket næringskredsløb, hvor fisk og planter trives i et harmonisk samspil.

Planterne gror hurtigt og naturligt, idet de optager de overskydende næringsstoffer fra fiskene. På den måde renses vandet, så det hele tiden er rent og klart. Planterne vokser i grus, lecanødder eller et andet næringsløst medie.

Akvaponi er en jordløs dyrkningsform og bruger op til 10 gange mindre vand end dyrkning i jord. En anden fordel er planternes hurtige vækst som skyldes en særlig kombination af vandtemperatur, ilt og naturlige næringsstoffer der opstår i systemet. I større systemer (over 500 liter) produceres der spise-fisk. Fisk og grøntsager produceret ved akvaponi-metoden sælges i dag som høj-kvalitets produkter rundt om i verden.

Der findes akvaponiske systemer i mange forskellige størrelser og udformninger, alt lige fra små systemer inden for hobby- eller undervisningsbrug, til kommercielle anlæg.

I Danmark er akvaponi forholdsvis uafprøvet og ubeskrevet men har siden midten af 1980'erne vundet international udbredelse og accept. Metoden har især vundet indpas inden for "urban farming" i storbyer i USA og Sydøstasien.

De åbenlyse fordele ved aquaponics i kombination med moderne teknologi giver nogle interessante perspektiver i forhold til bæredygtig fødevarerproduktion. I en verden med stadigt voksende befolkninger bliver kravene til bæredygtig fødevarerproduktion mere og mere presserende, og aquaponics kan meget vel vise sig at blive en del af løsningen på disse udfordringerne.

Tidsplan:

Indledende fase, rekruttering: 19. januar 2013 - 2. februar

Fase to, "finpudsning" mm.: 2. februar 2013 - 31. marts 2013

Haven åbner: 1. april 2013

Tid og sted for projektets gennemførelse:

- * Lørdag den 19. januar 2013: Uddeling af flyers, opsætning af plakater rundt i lokalmiljøet
- * Lørdag den 26. januar 2013 : Uddeling af flyers, opsætning af plakater rundt i lokalmiljøet
- * Lørdag den 2. februar 2013 afholdes et "kickstarter"-arrangement dér hvor haven skal ligge. En række af de havens fysiske komponenter vil blive her blive præsenteret og forklaret. De mobile plantekasser, bistader samt et akvaponisk system.

En pop-up restaurant vil servere varm suppe, the og kaffe og div. forplejning. Arrangørgruppen vil fortælle om visionerne for Otilias have og herefter vil der sættes en dialog i gang med henblik på at få etableret forskellige arbejdsgrupper:

Aktiviteter:

Skolebesøg og undervisning

Som en del af havens aktiviteter ønsker vi os også at den skal være åben for byens yngste borgere i dagtimerne og på sigt indgå i Københavns Kommunes Skoletjeneste.

Københavns Kommunes har etableret forskellige naturlegepladser, naturcentre og naturskoler men de er placeret i yderkanten eller helt uden for byen.

Otilias have ville kunne bruges til at fortælle historien om natur og fødevarerproduktion på en praktisk og håndgribelig måde. Områdets skoler ville kunne tilbydes nye typer af naturoplevelser som ville kunne bruges i undervisningen.

Ved at placere en community garden centralt mellem Kgs. Enghave, Vesterbro og Valby, et område hvor der i forvejen bor mange børn, kan man minimere afstanden fra skolen til naturområde. På sigt ville man kunne dedikere et udendørsområde af Otilias have hvor den enkelte skoleklasse sår, dyrker og høster som en del af undervisningen.

I vinterhalvåret vil der desuden også være mulighed for at bruge drivhuset til naturformidling. I udlandet bliver Aquaponics brugt i undervisningen til dels at skabe for forståelse omkring naturlige kredsløb og som et værktøj til social inklusion. Der indgår både teoretiske og praktiske elementer i undervisningen i forhold til hvordan planterne og fiskene interagerer med hinanden.

Forventede resultater

Effekt

Community gardening skaber mulighed for at møde forskellige kulturer og generationer, hvilket forbedrer fællesskabet og bygger bro mellem etniske, politiske og socioøkonomiske og sociale grupperinger i nærmiljøet.

Åbne rum, et sted at dyrke egne fødevarer, samt muligheder for rekreation, motion, terapi og uddannelse i et samfund er en uhyre værdifuld ressource i landet såvel som i lokale bydele.

Ottilia Haven har tre fokusområder inden for hvilke der er sat forskellige mål, som vi vil evaluere løbende i projektet. De tre fokusområder er; social sammenhængskraft, dyrkning og formidling.

Sammenhængskraft

Tanken bag community gardening vil f.eks. være at i et boligområde, vil de forskellige borgere sammen skabe en lokal grøn have på trods af forskellig baggrund og kultur. Individene vil derfor på trods af forskellige sociale relationer, føle sig som gensidigt forbundne og ikke blot som enkeltbrikker i et spil, som kommunen styrer.

Community gardening kan bl.a. skabe en social sammenhængskraft som fordrer følgende faktorer:

- Sociale netværk (omgangskreds, foreningsliv, frivilligt arbejde)
- Tillid (til mennesker, til myndigheder samt tryghed)
- Normer (hjælpsomhed, hensyntagen til de svageste medborgere)

Tillid, normer og sociale netværk er ikke umiddelbart enkle at måle på. Vi har dog valgt at fastsætte nogle objektive mål, der alligevel kan give en beskrivelse af hvilken retning fællesskabet bevæger sig. Værdien af fællesskabet for den enkelte, vil bl.a. blive undersøgt via kvalitative interviews i det Ph.D. projekt der er tilknyttet Ottilia Haven.

Mål for Ottilia Haven i forhold til sammenhængskraft:

- Vi har 1. maj 2013, 50 medlemmer, og derefter et stabilt medlemstal
- Mindst 70 % af medlemskaberne bliver forlænget ved første mulighed for forlængelse
- Fra 1. maj 2013 til 31. december 2013 er der mindst 4 brugerdrevne arrangementer i haven. I 2014 er der 8 brugerdrevne arrangementer i haven
- I 2014 afspejler medlemmerne den demografiske sammensætning på Vesterbro og i Valby

Budget

Enhed	Antal	Pris
bistade	2 (stk. pris: 5.500 dkr)	11.000
mobil plantekasse til træer	2 (stk. pris: 9.000 dkr)	18.000
højbed	2 (stk. pris: 2.000 dkr)	4.000
flyer/postkort	trykning af 2500 stk	3.500
hjemmeside: domæneregistrering, hosting, layout og programmering	1	15.000
planche, folieskæring,	1	5.000
kickstarter arrangement 2. februar 2013: forplejning ved "pop-up restaurant" kaffe, the, varm kakao, suppe, brød, vand og div.	1	4.000
i alt i danske kroner		60.500